

P7_TA-PROV(2010)0035

Olukord Ukrainas

Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2010. aasta resolutsioon olukorra kohta Ukrainas

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina kohta;
- võttes arvesse 7. mail 2009. aastal Prahast vastu võetud idapartnerluse ühisavaldust;
- võttes arvesse 26.–27. oktoobril 2009 kokku tulnud EL-Ukraina parlamentaarse koostöökomisjoni avaldust ja soovitusi;
- võttes arvesse, et Ukraina on alates 2008. aasta märtsist Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige;
- võttes arvesse Ukraina ühinemist energiaühenduse asutamislepinguga, mille energiaühenduse ministrite nõukogu kiitis heaks 18. detsembril 2009 Zagrebis;
- võttes arvesse Euroopa Liidu ja Ukraina vahelist partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. märtsil 1998, ning partnerlus- ja koostöölepingut asendava assotsieerimislepingu üle peetavaid läbirääkimisi;
- võttes arvesse EL-Ukraina assotsieerimiskava, mis asendab tegevuskava ja mille ELi ja -Ukraina koostöönõukogu kinnitas 2009. aasta juunis;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Ukraina vahelist viisalihtsustuslepingut, millele kirjutati alla 18. juunil 2007 ja mis jõustus 1. jaanuaril 2008, ning ELi ja Ukraina vahel 2008. aasta oktoobris käivitatud viisadialoogi;
- võttes arvesse 22. juulil 2009. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit dialoogi loomiseks regionaalpoliitika ja piirkondliku koostöö arendamise teemal Ukraina regionaalarengu ja ehitusministeeriumi ning Euroopa Komisjoni vahel;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1638/2006, millega kehtestatakse üldsätted Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi loomise kohta¹;
- võttes arvesse 1. detsembril 2005. aastal Ukraina ja ELi vahel allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit energiaalase koostöö kohta;
- võttes arvesse ühisavaldust, mis kiideti heaks 23. märtsil 2009 toimunud ELi ja Ukraina ühisel rahvusvahelisel konverentsil, kus arutati investeeringute tegemist gaasitransiidisüsteemide ajakohastamisse;
- võttes arvesse detsembris 2009 Naftogazi and Gazpromi vahel sõlmitud lepingut naftatransiidi tasude kohta 2010. aastal;
- võttes arvesse tulemusi Ukraina presidendivalimistel, mille esimene voor toimus 17. jaanuaril ja teine voor 7. veebruaril 2010;

¹ ELT L 310, 9.11.2006, lk 1.

- võttes arvesse 17. jaanuaril ja 7. veebruaril 2010. aastal toimunud presidendivalimisi jälginud OSCE/ODHIRi vaatlusmissiooni avaldusi, mille kohaselt järgiti peamisi rahvusvahelisi standardeid;
 - võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton 8. veebruari 2010. aasta avaldust Ukraina presidendivalimiste kohta;
 - võttes arvesse viimasel hetkel tehtud muudatusi Ukraina valimisseaduses, mille Ülemraada võttis vastu 3. veebruaril 2010. aastal enne presidendivalimiste teist vooru;
 - võttes arvesse Ukraina riiklikku näidisprogrammi ajavahemikuks 2011–2013;
 - võttes arvesse hiljutiste ELi ja Ukraina tippkohtumiste tulemusi, sealhulgas 2008. aastal Pariisis toimunud ELi ja Ukraina tippkohtumisel tehtud avaldust, et Ukraina on Euroopa riik, millel on Euroopa Liidu riikidega ühine ajalugu ja ühised väärtused, ning 4. detsembril 2009. aastal Kiievis toimunud ELi ja Ukraina tippkohtumise järeldusi;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Ukraina on ELi jaoks strateegilise tähtsusega naaberriik; arvestades, et Ukraina suurus, loodusvarad, rahvastik ja geograafiline asukoht annavad Ukrainale Euroopas ainulaadse seisundi ning muudavad ta oluliseks tegutsejaks selles piirkonnas;
 - B. arvestades, et Ukraina on Euroopa riik ning võib vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 49 esitada ELi liikmeks astumise avalduse nagu iga Euroopa riik, kes järgib vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning õigusriigi põhimõtteid;
 - C. arvestades, et OSCE/ODHIRi valimiste vaatlusmissiooni järeldustes tõdetakse, et valimised olid üldjoontes kooskõlas rahvusvaheliste standarditega;
 - D. arvestades asjaolu, et 17. jaanuaril ja 7. veebruaril 2010 toimunud presidendivalimised viidi läbi sujuvalt, järgides kodaniku- ja poliitilisi õigusi, sealhulgas kogunemis-, ühinemis- ja sõnavabadust, näitab seda, et Ukraina on võimeline korraldama vabu ja õiglaseid valimisi;
 - E. arvestades, et ehkki valitsusväliseid organisatsioone ei lubatud ametlikult valimisi vaadata, suurendas kohalike ja rahvusvaheliste vaatlejate kohalolek märkimisväärselt läbipaistvust kogu valimisprotsessis ja valimispäeval;
 - F. arvestades, et pärast peaminister Julija Tšomošenko esitatud kaebust peatas Ukraina kõrgem halduskohus 17. veebruaril 2010 keskvalimiskomisjoni otsuse kinnitada presidendivalimiste tulemused ja Viktor Janukovitši valimine Ukraina presidendiks, ning arvestades, et peaminister võttis 20. veebruaril oma kaebuse tagasi väitega, et kohus ei soovi talle õigust anda;
 - G. arvestades, et teise vooru kampaania õhkkonda rikkusid vastastikused pettusesüüdistused ja valimisseaduse viimase hetke muudatused;
 - H. arvestades, et tuleks meeles pidada, et Ukraina on maa, mis on kogenud Nõukogude ülemvõimu ning on sellest taagast üle saamiseks pidanud läbi käima pika maa;
 - I. arvestades, et Euroopa Parlamendi välispoliitika üks peaesmärk on tugevdada ja edendada Euroopa naabuspoliitikat, mille eesmärk on poliitiliste, majanduslike ja kultuurisuhete tugevdamine ELi ja selle liikmesriikidega;
 - J. arvestades, et idapartnerlus hakkab ilmet võtma; arvestades Euroopa Parlamendi lootusi, et Ukraina uued ametivõimud teevad tööd oma eesmärkide saavutamiseks; arvestades, et

idapartnerlus võib olla edukas ja aidata kaasa kõikide idanaabrite, sealhulgas Ukraina rahumeelsele arengule, stabiilsusele ja heaolule üksnes siis, kui see põhineb konkreetsetel ja usaldusväärsetel projektidel ja kui seda piisavalt rahastatakse;

- K. arvestades, et EL toetab stabiilset ja demokraatlikku Ukrainat, kes järgib sotsiaalse turumajanduse põhimõtteid, õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi ja vähemuste kaitset ning tagab põhiõigused; arvestades, et Ukraina sisepoliitiline stabiilsus ning sisereformidele keskendumine on ELi ja Ukraina suhete süvendamise eeltingimuseks;
- L. arvestades, et pärast oranži revolutsiooni on Ukraina kahetsusväärsetel kaotanud rohkem kui viis aastat, et tõsiselt tegelda oma suurte vajakajäämistega põhiseaduslikes ja institutsioonilistes küsimustes ning et eeskätt lahendada presidendi ja peaministri vaheline pädevuskonflikt; arvestades, et selle tagajärjel on tähtsad reformiprojektid avalikus sektoris, majandus- ja sotsiaalvaldkonnas edasi lükkunud, neid on ebajärjekindlalt rakendatud või nad on üldse jäänud lõpule viimata;
- M. arvestades, et presidendivalimiste tulemusest sõltumata peab Ukraina nüüd alustama põhiseadusliku reformi rakendamist, et luua elujõuline ja tõhus võimude lahususe ja tasakaalustatuse süsteem, et määrata selgepiirilisel kindlaks presidendi, valitsuse ja Ülemraada pädevused;
- N. arvestades, et ELi ja Ukraina suhetes on viimastel aastatel tehtud üldiselt märkimisväärseid edusamme, eriti välis- ja julgeolekupoliitika ning kaubanduse, finantsasjade ja majanduse valdkonnas; arvestades, et energeetika ja keskkonna valdkonnas on edasimineku olnud ebapiisav;
- O. arvestades, et Ukraina ühinemine Maailma Kaubandusorganisatsiooniga on oluline samm selles suunas, et Ukraina on nõus järgima rahvusvahelisi ja Euroopa majandusstandardeid ning looma ELiga tihedamad kaubandussidemed, ning see kiirendab läbirääkimisi põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomise üle, mis on assotsieerimislepingu lahutamatu osa;
- P. arvestades, et Ukraina ühinemine energiaühenduse asutamislepinguga on väga oluline kõigi osaliste jaoks;
- Q. arvestades, et ELi ja Ukraina assotsieerimisleping peab toimima reformiprotsessi soodustava vahendina ning tugevdama kodanikuühiskonna rolli,
 1. tunneb heameelt asjaolu üle, et rahvusvahelise valimiste vaatlusmissiooni aruandes Ukrainas toimunud presidendivalimiste kohta tõdetakse, et võrreldes eelmiste valimistega on tehtud märkimisväärseid edusamme, sest praegustel valimistel järgiti suuremas osas OSCE ja ELi vabade ja õiglase valimiste standardeid;
 2. väljendab heameelt OSCE/ODHIRi valimiste vaatlusmissiooni avalduse üle kodaniku- ja poliitiliste õiguste, sealhulgas kogunemis-, ühinemis- ja sõnavabaduse austamise kohta pluralistliku meedia keskkonnas;
 3. tunneb heameelt suhteliselt suure osalusprotsendi üle, mis annab tunnistust sellest, et Ukraina kodanikud tahavad aktiivselt osaleda oma riigi tuleviku üle otsustamisel; tunneb heameelt asjaolu üle, et kõnealustel valimistel olid esindatud alternatiivsete poliitiliste vaadetega kandidaadid, mis pakkus valijatele tegelikku valikuvõimalust;
 4. väljendab kahetsust selle üle, et valimiseeskirjad on endiselt vaidlusküsimuseks, ning juhib tähelepanu sellele, et kehtiv valimiseadus, mida muudeti 2009. aasta augustis, on OSCE/ODHIRi arvates eelmise seadusega võrreldes samm tagasi, mille tulemuseks on segane ja poolik õiguslik raamistik; peab kahetsusväärseks, et Ülemraada võttis

vastu Regioonide Partei esitatud äärmiselt vastuolulised presidendivalimiste seaduse muudatusettepanekud ainult mõni päev enne teist vooru; julgustab seetõttu Ukraina ametivõime valimisseadust läbi vaatama ja täiendama; nõuab tungivalt suuremat läbipaistvust kandidaatide ja erakondade rahastamises ning nõuab valimiskampaaniate läbipaistvat rahastamist valimistele eelneval ajal;

5. kutsub Ukraina ametivõime üles, pidades silmas, et Ukraina on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu vähemusrahvuste kaitse raamkonventsiooni ning Euroopa regionaal- või vähemuskeelte harta, püüdma rohkem abistada vähemusrahvusi Ukrainas, kaasates neid kogukondi enam riigi poliitilistesse arengutesse ning edendades piisavalt nende õigust omandada haridust vähemuskeeltes;
6. tunnistas, et Ukraina jagab Euroopa riigina Euroopa Liidu riikidega ühist ajalugu ja ühiseid väärtusi, ning võtab teadmiseks Ukraina püüdlused Euroopa suunas;
7. ootab, et Ukraina poliitikud ja ametivõimud tunnistaksid vajadust poliitilise ja majandusliku stabiilsuse järele ja teeksid selle nimel tööd, peamiselt põhiseaduse reformi, õigusriigi põhimõtete kindlustamise, sotsiaalse turumajanduse loomise ja uute jõupingutuste kaudu korruptsiooni vastu võitlemiseks, ning parandaksid äri- ja investeerimiskliimat;
8. rõhutab, kui oluline on tugevdada koostööd Ukraina ja ELi vahel energeetika valdkonnas, ning nõuab, et ELi ja Ukraina vahel sõlmitaks täiendavaid lepinguid, mille eesmärk on tagada mõlema poole varustus energiaga, sealhulgas nafta ja gaasi usaldusväärne transiidisüsteem;
9. kutsub Ukrainat üles ratifitseerima oma ühinemise energiaühenduse asutamislepinguga ja seda lepingut täielikult rakendama ning kiiresti vastu võtma uue seaduse maagaasi kohta kooskõlas ELi direktiiviga 2003/55/EÜ;
10. rõhutab asjaolu, et kuigi on tehtud edusamme, tuleks kehtiv viisalihtsustusleping uuesti läbi vaadata, pidades silmas pikaajalisi eesmärke, ning kutsub nõukogu üles andma komisjonile volituse selle lepingu läbivaatamiseks koos Ukraina ametivõimudega, et töötada Ukraina jaoks välja tegevuskava viisavaba reisimise võimaldamiseks, sealhulgas kehtivate viisatasude kaotamise vahe-eesmärk;
11. palub komisjonil koostöös liikmesriikide ja Ukrainaga valmistada ette erimeetmed, mis kehtestatakse 2012. aastal jalgpalli Euroopa meistrivõistluste ajaks, et lihtsustada piletiomanike reisimist;
12. väljendab heameelt Ukraina aktiivse toetuse üle idapartnerlusele ja Euronesti parlamentaarsele assambleele ning tema kohustuse üle teha suuremaid jõupingutusi suurema demokraatia ning õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamise tagamiseks, samuti sotsiaalse turumajanduse, säästva arengu ja hea valitsemistava edendamiseks;
13. toetab idapartnerluse olulisi algatusi eelkõige integreeritud piirihalduse, energia, vabakaubanduspiirkonna ja institutsioonide ulatusliku ülesehitamise vallas;
14. loodab, et Ukraina kinnitab oma kindlat otsust jätkata teed Euroopa integratsiooni ja ELiga tiheda koostöö poole naabruspiirkonnas idapartnerluse ja Musta mere sünergiapoliitika raames;
15. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kinnitama Euroopa Liidu valmisolekut aidata Ukrainal selles suunas liikuda nende vahendite abil, mis on ette nähtud idapartnerluse ja EL-Ukraina assotsieerimiskavaga; palub komisjonil siduda assotsieerimiskava

tihedalt riikliku näidisprogrammiga ajavahemikuks 2011–2013; kutsub komisjoni üles põhjalikult ühtlustama riiklikku näidisprogrammi ajavahemikuks 2011–2013 assotsieerimiskavaga;

16. rõhutab, et detailne ja laiapõhjaline vabakaubandusleping peaks võimaldama Ukrainal integreeruda järk-järgult ELi siseturuga, sealhulgas laiendades nelja põhivabaduse kohaldamisala ka Ukraina suhtes;
17. tunneb heameelt kavatsuse üle asutada Kiievisse Euroopa Investeerimispanka (EIP) esindus ning rõhutab, kui tähtis on EIP tegevust Ukrainas veelgi laiendada;
18. rõhutab, kui tähtis on noorte- ja tudengivahetuse alase koostöö tõhustamine ning stipendiumiprogrammide arendamine, tänu millele oleks ukrainlastel võimalik õppida tundma Euroopa Liitu ja selle liikmesriike;
19. palub, et kõik naaberriigid austaksid täielikult Ukraina riigi demokraatlikku süsteemi ning hoiduksid igasugusest survest või sekkumisest, mille eesmärk on Ukraina demokraatliku tahte ning poliitilise, sotsiaalse ja majandusliku arengu valdkonnas langetatud otsuste ümberpööramine;
20. mõistab sügavalt hukka ametist lahkuva Ukraina presidendi Viktor Juštšenko otsuse nimetada Natsi-Saksamaaga koostööd teinud Ukraina Natsionalistide Organisatsiooni (OUN) juht Stepan Bandera postuumselt Ukraina rahvuskangelaseks; loodab sellega seoses, et Ukraina uued juhid vaatavad sellised otsused uuesti läbi ja jäävad kindlaks euroopalikele väärtustele;
21. palub komisjonil pakkuda vajalikku tehnilist abi, et parandada oluliselt Ukraina elektrivõrgu energiatõhusust, ning tihendada koostööd gaasisektori reformi osas, et viia see vastavusse ELi standarditega; palub Euroopalt püsivat toetust Ukraina energiatarbimise vähendamise ja energiatõhususe suurendamise strateegiale, mis on parim viis vähendada kulutusi gaasile ja sõltuvust energiainpordist;
22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele, Ukraina valitsusele ja parlamendile ning Euroopa Nõukogu, OSCE ja NATO parlamentaarsetele assambleedele.